

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

**Informacja o niepełnosprawnych
bezrobotnych i poszukujących pracy**

Katowice, sierpień 2017 r.

Spis treści

1	SKALA BEZROBOCIA NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	3
1.1	Ślęscy niepełnosprawni – Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań z 2011 r.	3
1.2	Niepełnosprawni niepozostający w zatrudnieniu w świetle danych statystycznych bezrobocia rejestrowanego	4
1.3	Terytorialne zróżnicowanie bezrobocia niepełnosprawnych. Stan na 31 lipca 2017 r.	5
1.4	Zatrudnienie osób niepełnosprawnych.....	6
2	CECHY DEMOGRAFICZNO - SPOŁECZNE NIEPEŁNOSPRAWNYCH BEZROBOTNYCH	7
2.1	Bezrobotni niepełnosprawni według wieku	7
2.2	Bezrobotni niepełnosprawni według wykształcenia	7
2.3	Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy	8
2.4	Niepełnosprawni bezrobotni według dotychczasowego stażu pracy	8
2.5	Przyczyny niepełnosprawności	9
3	ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ ORAZ ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ	10

Uwagi wstępne

W informacji na temat bezrobocia niepełnosprawnych wykorzystano dane ze sprawozdania MRPiPS-07 pt. „Sprawozdanie o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu” sporządzanego przez Wojewódzki Urząd Pracy (WUP) w okresach półrocznych. Ogólne informacje o stanie i strukturze bezrobocia niepełnosprawnych powstały w oparciu o dane sporządzanego miesięcznie sprawozdania MRPiPS – 01 pt. „Sprawozdanie o rynku pracy” oraz kwartalnie Załącznika 1 do sprawozdania MRPiPS – 01 pt. „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy”.

Należy nadmienić, iż powiatowe urzędy pracy sporządzają sprawozdania jednostkowe, zaś w WUP wykonywane są zestawienia zbiorcze. Zdecydowana większość informacji objętych powyższymi sprawozdaniami jest wprowadzana przez pracowników powiatowych urzędów pracy w czasie rejestracji do karty rejestracyjnej bezrobotnego lub poszukującego pracy.

Uzupełnieniem informacji są syntetyczne dane dotyczące zbiorowości niepełnosprawnych, uwzględniające informacje dotyczące aktywności zawodowej, na podstawie publikacji Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Statystycznego w Katowicach.

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako¹:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego;
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

1 Skala bezrobocia niepełnosprawnych

1.1 Śląscy niepełnosprawni – Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań z 2011 r.²

W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań z 2011 r. (NSP 2011), ustalono że w województwie śląskim liczba osób, które deklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 552,2 tys. co stanowiło 11,9% ludności województwa (wobec 560,7 tys. w 2002 r.). Osoby niepełnosprawne stanowiły 11,8% ogółu niepełnosprawnych w kraju; co ósmy mieszkaniec województwa był osobą niepełnosprawną.

Wśród ogółu niepełnosprawnych w 2011 r. 295,4 tys. (53,5%) to kobiety. Liczba niepełnosprawnych mężczyzn w omawianym okresie ukształtowała się na poziomie 256,8 tys. (46,5% zbiorowości osób omawianej kategorii).

W NSP 2011 roku zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na dwie podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez uprawniony do tego organ;
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

¹ <http://psz.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnosprawnych>

² <http://katowice.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/spisy-powszechne/nsp-2011-raport-z-wynikow-w-wojewodztwie-slaskim,12,1.html>

Niepełnosprawni w świetle badań NSP w 2011 w województwie śląskim

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasta	Wieś
	w tysiącach		
Ogółem	552,2	450,0	102,2
Mężczyźni	256,8	207,6	49,2
Kobiety	295,4	242,4	53,0
Osoby niepełnosprawne prawnie	344,8	285,6	59,2
Mężczyźni	175,1	143,8	31,3
Kobiety	169,7	141,8	27,9
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie	207,4	164,4	43,0
Mężczyźni	81,7	63,9	17,8
Kobiety	125,7	100,6	25,1

Liczba osób niepełnosprawnych prawnie wyniosła 344,8 tys. (62,4% ogółu osób niepełnosprawnych). W populacji niepełnosprawnych mieszkańców naszego województwa 55,6 tys. (10,1%) posiadało wyłącznie prawne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nie deklarując żadnych ograniczeń sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych. Liczba osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie tj. takich, które nie posiadały orzeczenia, ale ich subiektywna ocena wskazywała, że miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych wniosła 207,4 tys.

1.2 Niepełnosprawni niepozostający w zatrudnieniu w świetle danych statystycznych bezrobocia rejestrowanego

Według stanu na koniec lipca 2017 roku w województwie śląskim zarejestrowanych było 7,4 tys. osób posiadających status bezrobotnego, zaliczanych do kategorii niepełnosprawnych, co stanowiło 7,2% ogółu bezrobotnych.

NIEPEŁNOSPRAWNI BEZROBOTNI (stan w końcu miesiąca)

miesiąc / rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
styczeń	11 476	12 262	12 890	13 099	12 253	10 467	8 555
luty	11 514	12 386	13 024	12 955	12 047	10 270	8 331
marzec	11 567	12 463	12 920	12 776	11 842	10 156	8 116
kwiecień	11 311	12 177	12 710	12 462	11 544	9 798	7 797
maj	11 136	12 005	12 489	12 232	11 252	9 390	7 524
czerwiec	10 778	11 837	12 263	11 899	10 859	8 865	7 425
lipiec	10 773	11 689	12 274	11 810	10 629	8 581	7 403
sierpień	10 823	11 762	12 256	11 705	10 396	8 427	
wrzesień	10 930	11 817	12 267	11 627	10 203	8 275	
październik	10 944	11 928	12 384	11 722	10 017	8 232	
listopad	11 184	12 191	12 635	11 758	10 043	8 239	
grudzień	11 511	12 475	12 822	11 855	10 205	8 344	

Kobiety stanowią niespełną połowę wśród bezrobotnych niepełnosprawnych. Na koniec lipca 2017 roku panie stanowiły 48,8% zarejestrowanych niepełnosprawnych (3 615 kobiet), natomiast mężczyźni w liczbie 3 788 osób to 51,2%.

W końcu lipca 2017 r. wśród bezrobotnych zaliczanych do kategorii niepełnosprawnych 12,3% miało prawo do pobierania zasiłku (910 osób). Kobiety stanowiły 57% wszystkich uprawnionych do zasiłku

w tej kategorii (519 osób). Należy podkreślić, że wśród ogółu śląskich bezrobotnych odsetek zasiłkobiorców jest nieco wyższy, według stanu na 31 lipca br. zasiłek o którym mowa otrzymywało 15 tys. osób, co stanowiło 14,6% wszystkich zarejestrowanych.

W lipcu 2017 r. do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim wpłynęło 18 520 informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej. Wśród nich 713 kierowane było do niepełnosprawnych, z tego 37 ofert dotyczyło pracy subsydiowanej a 303 oferty pracy sezonowej.

Bezrobotni niepełnosprawni to przede wszystkim mieszkańcy miast, według stanu na 30.06.2017 r. na terenach wiejskich zamieszkiwało 16,8% z nich. Wśród ogółu bezrobotnych na Śląsku analogiczny miernik jest wyższy.

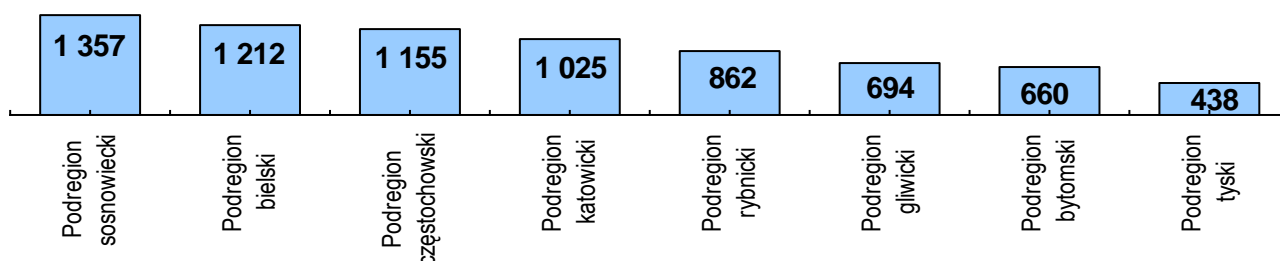
1.3 Terytorialne zróżnicowanie bezrobocia niepełnosprawnych. Stan na 31 lipca 2017 r.

Niepełnosprawni bezrobotni według powiatów. Stan w końcu lipca 2017 r.

Powiaty	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych OGÓŁEM	w tym: bezrobotni niepełnosprawni	
		osoby	% udział wśród ogółu
Będziński	4 654	239	5,1
Bielski	2 607	222	8,5
Cieszyński	3 989	350	8,8
Częstochowski	3 985	234	5,9
Gliwicki	2 351	121	5,1
Kłobucki	2 432	87	3,6
Lubliniecki	1 974	79	4,0
Mikołowski	1 397	86	6,2
Myszkowski	2 201	162	7,4
Pszczynski	1 663	115	6,9
Raciborski	2 070	184	8,9
Rybnicki	1 355	66	4,9
Tarnogórski	3 641	188	5,2
Bieruńsko Lędziński	724	56	7,7
Wodzisławski	3 228	231	7,2
Zawierciański	3 976	272	6,8
Żywiecki	3 802	208	5,5
Bielsko-Biała	3 018	432	14,3
Bytom	5 968	318	5,3
Chorzów	2 729	176	6,4
Częstochowa	5 658	672	11,9
Dąbrowa Górnicza	3 824	257	6,7
Gliwice	4 162	280	6,7
Jastrzębie Zdrój	1 957	110	5,6
Jaworzno	1 627	144	8,9
Katowice	5 221	321	6,1
Mysłowice	1 715	145	8,5
Piekary Śląskie	1 378	75	5,4
Ruda Śląska	1 940	167	8,6
Rybnik	2 717	207	7,6
Siemianowice Śląskie	1 566	143	9,1
Sosnowiec	6 069	445	7,3
Świętochłowice	1 020	73	7,2
Tychy	2 029	181	8,9
Zabrze	3 792	293	7,7
Żory	994	64	6,4
Razem województwo	103 433	7 403	7,2

Charakterystyczną cechą bezrobocia niepełnosprawnych jest stosunkowo duże zróżnicowanie pod względem liczby zarejestrowanych. Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych było w miastach na prawach powiatu: Częstochowie (672 osoby), Sosnowcu (445 osób), Bielsku – Białej (432 osoby) i w powiecie cieszyńskim (350 osób). Najmniej zarejestrowanych stwierdzono w powiatach: bieruńsko – lędzińskim (56 osób), Żorach (64 osoby), rybnickim (66 osób), Świętochłowicach (73 osoby).

Niepełnosprawni bezrobotni według podregionów. Stan w końcu lipca 2017 r.

W końcu lipca 2017 r. najwięcej bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych było w podregionach sosnowieckim i bielskim. Najmniej bezrobotnych tej kategorii pozostawało w rejestrach powiatowych urzędów pracy w podregionie tyskim.

1.4 Zatrudnienie osób niepełnosprawnych

Według danych wstępnych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego w województwie śląskim liczba osób niepełnosprawnych pracujących w głównym miejscu pracy na koniec 2016 r. wyniosła 34 856 osób, w tym 16 491 kobiet. Należy podkreślić, że powyższe dane nie uwzględniają podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata (ogółem), I kwartał 2017 r.

Wyszczególnienie	wartość liczbowa
	[%]
POLSKA	23,4
LUBUSKIE	32,5
POMORSKIE	28,8
ŁÓDZKIE	27,9
DOLNOŚLĄSKIE	26,8
ŚLĄSKIE	25,4
KUJAWSKO-POMORSKIE	24,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23,3
WIELKOPOLSKIE	23,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	22,7
PODKARPACKIE	22,6
OPOLSKIE	22,0
MAZOWIECKIE	20,5
MAŁOPOLSKIE	20,0
PODLASKIE	19,0
LUBELSKIE	18,5
ZACHODNIOPOMORSKIE	15,6

W województwie śląskim wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata wyniósł w I kwartale br. 25,4%.

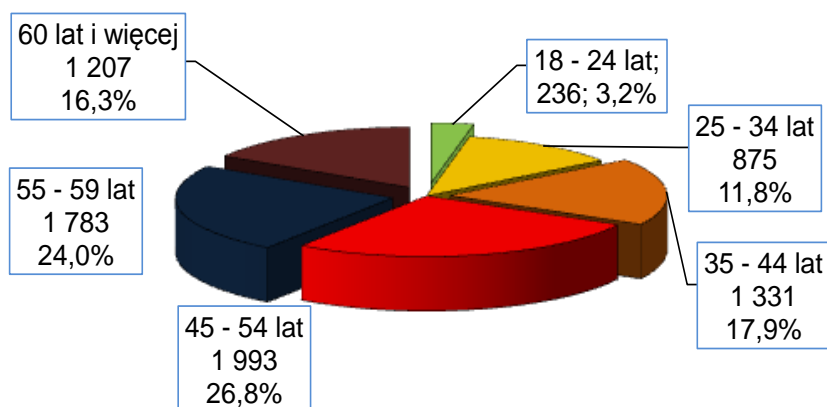
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata obliczono jako udział pracujących niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata w ogólnej liczbie ludności niepełnosprawnej w tym wieku. Zbiorowość osób niepełnosprawnych została wyodrębniona z ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej, na podstawie kryterium prawnego. Do osób niepełnosprawnych zaliczono osoby w wieku 16 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.

2 Cechy demograficzno - społeczne niepełnosprawnych bezrobotnych

2.1 Bezrobotni niepełnosprawni według wieku

Bezrobotni niepełnosprawni według wieku - dane zbierane są w okresach kwartalnych, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca czerwca 2017 r.

Bezrobotni niepełnosprawni według wieku. Stan 30.06.2017 r.

Niepełnosprawność najczęściej nabywa się z wiekiem, stąd w końcu czerwca 2017 r. osoby młode, poniżej 35 roku życia stanowiły zaledwie 15% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych (1,1 tys. osób). Dominującą kategorią były osoby w wieku od 45 do 54 lat (26,8%).

2.2 Bezrobotni niepełnosprawni według wykształcenia

Bezrobotni niepełnosprawni według wykształcenia - dane zbierane są w okresach kwartalnych, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca czerwca 2017 r.

Wykształcenie bezrobotnych jest jednym z czynników stymulujących sukces na rynku pracy. Z danych zebranych na koniec czerwca 2017 roku wynika, że 31% niepełnosprawnych bezrobotnych zakończyło edukację w gimnazjum lub poniżej. Ponad 35% ukończyło szkołę zasadniczą zawodową, zaś 27,2% legitymowało się średnim wykształceniem. Mniejsza liczba niepełnosprawnych legitymuje się wyższym wykształceniem (6,2%).

Biorąc pod uwagę najwyższy poziom wykształcenia, w tej grupie panie stanowiły 56,4%.

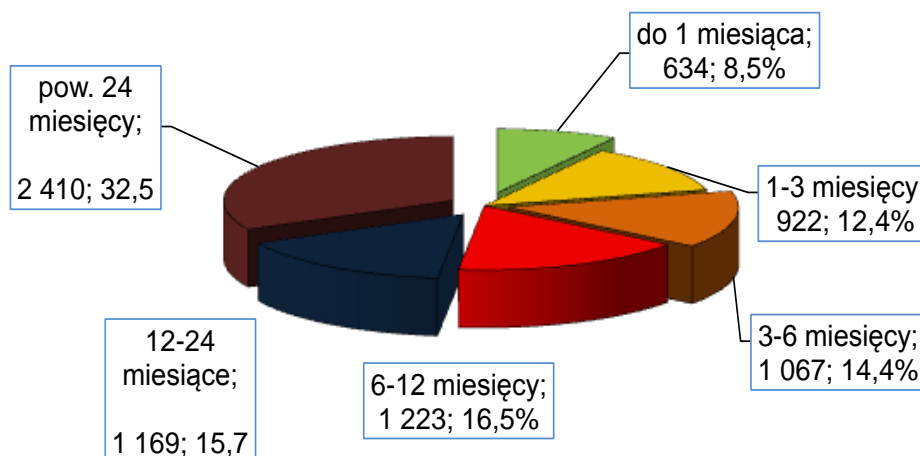
Bezrobotni niepełnosprawni według wykształcenia. Stan 30.06.2017 r.

Wykształcenie	Bezrobotni niepełnosprawni	
	liczba osób	% udział
wyższe	461	6,2
policealne i średnie zawodowe	1 460	19,7
średnie ogólnokształcące	559	7,5
zasadnicze zawodowe	2 645	35,6
gimnazjalne i poniżej	2 300	31,0
Razem	7 425	100,0

2.3 Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy

Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy - dane zbierane są w okresach kwartalnych, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca czerwca 2017 r. Analizując strukturę bezrobocia pod względem czasu pozostawania bez pracy, można zauważyć, że w końcu II kwartału 2017 roku zaledwie 8,5% niepełnosprawnych posiadało dość krótki, maksymalnie jednomiesięczny „staż na bezrobociu”. Najliczniejszą grupę bezrobotnych niepełnosprawnych (3,6 tys. tj. 48,2%) stanowiły osoby pozostające bez zatrudnienia nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy. Grupa długookresowo bezrobotnych jest wewnątrznie zróżnicowana, tworzą ją osoby pozostające bez pracy nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy oraz chronicznie bezrobotni, którzy nie mają zatrudnienia ponad 24 miesiące.

Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy. Stan 30.06.2017 r.

2.4 Niepełnosprawni bezrobotni według dotychczasowego stażu pracy

Bezrobotni niepełnosprawni według stażu pracy - dane zbierane są w okresach kwartalnych, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca czerwca 2017 r. W końcu czerwca 2017 r. 91,3% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych to osoby legitymujące się stażem pracy – poprzednio pracujący. Jak widać, wśród niepełnosprawnych stażem pracy do jednego roku legitymuje się 15,8% osób z omawianej kategorii. Równocześnie należy podkreślić fakt, iż w zbiorowości niepełnosprawnych procentowy udział osób o stażu pracy powyżej 20 lat jest stosunkowo wysoki.

Bezrobotni niepełnosprawni według stażu pracy. Stan 30.06.2017 r.

Staż pracy	Bezrobotni niepełnosprawni	
	liczba osób	% udział
do 1 roku	1 174	15,8
1-5	1 190	16,0
5-10	1 040	14,0
10-20	1 564	21,1
20-30	1 333	18,0
30 lat i więcej	479	6,5
bez stażu	645	8,7
Razem	7 425	100,0

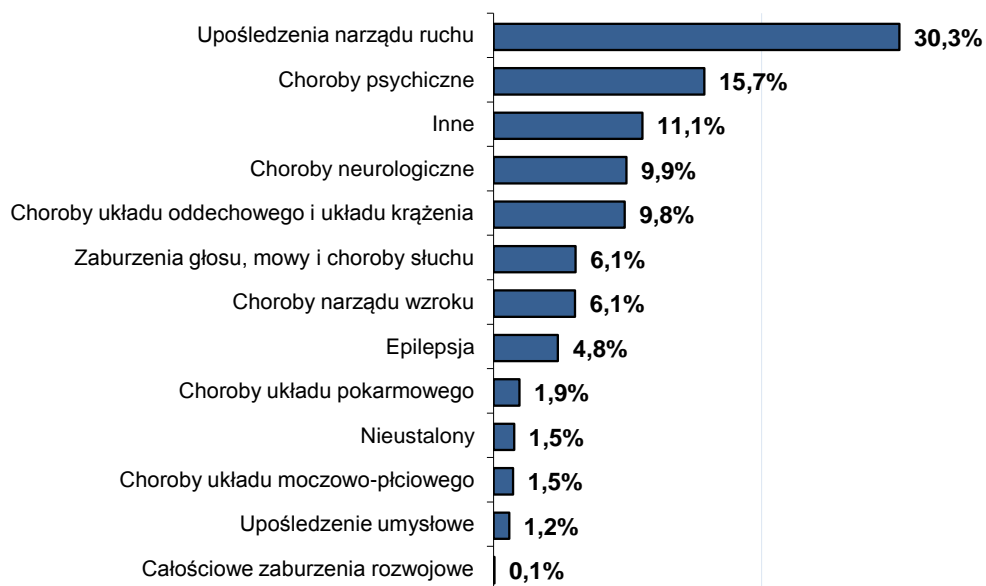
2.5 Przyczyny niepełnosprawności

W tej części wykorzystano dane sprawozdania MRPiPS-07 „o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu”, które sporządzane jest w okresach półrocznych.

Według danych z końca I półrocza 2017 r. w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowanych było 7 425 bezrobotnych ze statusem osoby niepełnosprawnej. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu wyniosła 1 213. Zdecydowana większość posiadała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności – 5 001 osób (67,4% ogółu osób zakwalifikowanych do tej grupy). Kolejne 2 261 osób (30,5%) legitymowało się umiarkowaną niepełnosprawnością, a 163 (2,2%) bezrobotnych znacznym stopniem niepełnosprawności. Biorąc pod uwagę przyczyny kwalifikujące do niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze są kłopoty związane z funkcjonowaniem narządów ruchu.

Przyczyny niepełnosprawności – stan na koniec I półrocza 2017 r.

N= 7 425

3 Zakłady pracy chronionej oraz zakłady aktywności zawodowej

W tej części wykorzystano dane pochodzące ze sprawozdania wojewodów INF-ZPCh ZAZ – w II półroczu 2016 r. z wyłączeniem 10 zakładów pracy chronionej (ZPCh), które nie wywiązały się z obowiązku sprawozdawczego.

W województwie śląskim w omawianym okresie wymienia się 118 zakładów pracy chronionej, w których pracuje 17 tys. osób, w tym 13,2 tys. niepełnosprawnych. W skali kraju nasze województwo plasuje się na drugim miejscu pod względem liczby ZPCh, za Wielkopolską gdzie takich zakładów jest 164 (pracuje w nich 20,2 tys. osób, w tym 14,6 tys. osób z opisywanej kategorii).

Zatrudnienie w zakładach pracy chronionej w grudniu 2016 r.

Województwo	Liczba ZPCh	Zatrudnienie w osobach (ogółem)	Liczba osób niepełnosprawnych (ogółem)
Wielkopolskie	164	20 249	14 607
Śląskie	118	17 030	13 210
Mazowieckie	97	23 562	18 406
Dolnośląskie	89	22 600	18 333
Łódzkie	87	11 868	9 854
Kujawsko-pomorskie	83	7 831	6 114
Podkarpackie	82	14 007	11 300
Pomorskie	79	9 450	7 930
Małopolskie	78	11 783	9 530
Lubuskie	60	8 355	7 128
Warmińsko-mazurskie	49	6 086	4 996
Świętokrzyskie	39	3 798	3 091
Zachodnio-pomorskie	24	2 324	1 747
Lubelskie	20	2 095	1 461
Opolskie	17	2 343	1 670
Podlaskie	16	1 445	1 135
Ogółem	1 102	164 826	130 512

W ślad za sprawozdaniami wojewodów INF -ZPCh-ZAZ za II półrocze 2016 r. w województwie śląskim działa także 13 zakładów aktywności zawodowej, w których pracuje 811 osób, w tym 619 osób niepełnosprawnych (grudzień 2016 r.). Pod względem liczby zakładów aktywności zawodowej Śląskie wraz z Podkarpackiem plasuje się na pierwszym miejscu w kraju.